І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 145. ВІВТОРОК, 10-го СЕРПНЯ 1965 П'ЯТНИЦЯ, 6-го СЕРПНЯ 1965 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 10, 1965 No. 145. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Понеділок, 9 серпня 1965 р.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН 6-го СЕРПНЯ ПІДПИСАВ ЗАКОН ПРО ОХОРОНУ ВИБОРЧИХ ПРАВ негритянського населення в південних стейтах і заповів, що уряд якнайскорше зробить потрібні заходи, щоб цей закон із 1965 року був негайно здійснюваний. Департамент Справедливости вже 7-го серпня повідомить ті стейти де існувала досі виборча дискримінація негрів. При підписуванні закону присутні були: віце-президент Гомфрі, Президентів кабінет, конгресові провідники, члени Сенатської й Палатної Правничих Комісій та всі ті, які заслужилися для схвалення цього закону.

УРЯД НЕГАЙНО ВЗЯВСЯ ДО ЗДІЙСНЮВАННЯ ЗАКОНУ ПРО ВИБОРЧІ ПРАВА НЕГРИТЯНСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ в південних стейтах. Закон підписано 6-го серпня і вже 7-го серпня видано зарядження про скасування так званих тестів грамотности в стейтах Алабама, Алясці, Джорджії Луїзіяна, Міссіссіпі, Південній Каролайні й Вірджінії. Департамент Справедливости видав зарядження про скасування виборчого податку, вимаганого при стейтових і міських виборах. Вже назначені федеральні працівники, які будуть реєструвати негритянських виборців.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАПРОШУЄ НА КОНФЕРЕНЦІЮ В СПРАВІ НЕДОСТАЧІ ВОДИ В СТЕЙТАХ НЮ ЙОРК, НЮ ДЖЕРЗІ Й ПЕНСИЛВЕНІЯ посадників п'ятьох міст: Ню Йорку, Філядельфії, Нюарку, Джерзі Сити та Кемдену та трьох губернаторів: Рокефеллера, Гюза й Скрентона. Конференція має відбутися в середу 11-го серпня в Білому Домі. Секретар внутрішніх справ Стюарт Юдолл звітував Президентові, що посуха спричинила те, що в згаданих стейтах недостача води може стати катастрофою. Коли б була ще один рік посуха, то місто Ню Йорк вже в лютому 1966-го року не матиме води, — говориться у звіті Юдолла.

ЛІКАРІ ЗАКОННО МОЖУТЬ БОЙКОТУВАТИ НОВИЙ ЗАКОН ПРО МЕДИЧНУ ОПІКУ НАД СТАРШИМИ ОСОБАМИ, — заявив підсекретар здоров'я, виховання й добродійности Вілбур Коген. Деякі провідники Американського Лікарського Товариства гадають, що бойкот лікарів був би незаконним актом й незгідним з лікарською етикою. Коген заявив, що пацієнт зможе вибрати собі того лікаря, який не бойкотує закону про медичну допомогу. Лікарі мають діставати платні з додаткової частини медичної допомоги. Забезпечені мають платити по $3 місячно на гонорари для лікарів і стільки ж додаватиме уряд на цю ціль.

В АМЕРИКУСІ, ДЖОРДЖІЯ, ВІДБУЛАСЯ ДЕМОНСТРАЦІЯ КУ КЛУКС КЛЕНІВ, в якій 700 осіб маршували в пошану білого юнака, який згинув 28 липня під час расових заворушень. Це була найбільша демонстрація в останніх роках, в якій члени цієї організації публічно маршували в своїх строях та зі своїми інсиґніями. На площі, де відбувалися збори, зібралося коло 1,000 осіб, з яких коло 40 підписали аплікації про прийняття до цієї расової організації. Поминальне богослуження відправив капелян Клану на тому місці, де був застрелений білий юнак, а демонстранти під час того клячали на вулиці.

У СВІТІ

АМЕРИКАНСЬКИЙ АМБАСАДОР У МОСКВІ ФОЙ КОЛЕР вийшов з бенкету, що його большевики уладили в честь афґаністанського короля Мохаммеда Загіра, коли совєтський прем'єр Алексєй Косиґін у своєму тості таврував Америку за її „аґресивні акти" й погрожував, що вони „не залишаться безкарними". 17 травня ц.р. Колер вийшов був також демонстраційно з бенкету у болгарській амбасаді в Москві, коли там теж лаяно „американських імперіялістів".

У ГРЕЦІЇ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ ПОЛІТИЧНА КРИЗА. 25-річний король Константин розмовляв в минулу п'ятницю окремо з 10-ма лідерами різних політичних партій, включно з Іваном Пассалідісом, головою „З'єднаної Демократичної Лівиці", яка насправді є комуністичною партією. Криза триває від 15 липня, коли-то король димісіонував прем'єра Георґа Папандреу, лідера найбільшої партії Центральної Унії, спротивившись бажанню Папандреу перевести „чистку" між правими старшинами. Все ж, більшість тієї партії у злуці з комуністами висловила недовір'я новому прем'єрові, Георґові Атанасіядісові-Новасові. Папандреу вимагає реституувати його, як прем'єра. Десиґнований на прем'єра Стефан Стефанопульос теж не має великих шансів на створення уряду.

ЗАХІДНІ ДЕРЖАВИ ПЛЯНУЮТЬ ПРЕДСТАВИТИ в цьому тижні свій конкретний проєкт договору про обмеження атомової зброї на ті держави, які її вже мають. У цій справі прийшли до згоди ЗДА, Британія, Канада й Італія у Женеві, де відбувається тепер конференція для міжнародного роззброєння. Але представник СССР Сємйон Царапкін заявив в минулому тижні, що СССР підпише такий договір тільки після того, як ЗДА відкличуть свої війська з усіх заморських країн та зліквідують всі свої закордонні бази.

БОЛГАРСЬКИЙ КОМУНІСТИЧНИЙ УРЯД ПЛЯНУЄ РЕФОРМУ свого господарства, щоб продукція і збут були реґульовані не плянуванням згори, а потребами ринку і вимогами консументів. В квітні мин. року зроблено цей експеримент з 52 продукційними закладами, тепер хочуть поширити цю систему на всі інші. Але в опозиції стоять директори фабрик, апаратчики, які лякаються відповідальности за поплатність їхніх підприємств.

ДО ІЗРАЇЛЮ ПРИБУВ уже заступник першого німецького амбасадора, десиґнованого туди, д-р Александер Терек. Амбасадор д-р Рольф Павльс має прибути туди впродовж найближчих двох тижнів. Ізраїльська поліція пильно стереже всіх німецьких дипломатів, лякаючись атентатів проти них збоку екстремістів, ворожих до дипломатичних взаємин з Німеччиною.

63 ПОСЛИ ПІВДЕННО-КОРЕЙСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ ЗРЕКЛИСЯ своїх мандатів, вимагаючи розв'язання парляменту й розписання виборів під гаслом: хто „за" та хто „проти" договору з Японією, який ліквідує 55-літню ворожість між тими країнами. У 175-членному парляменті урядова Демократична партія, яка підтримує той договір, має 110 мандатів. Вони противляться розв'язуванню парляменту і поручають розписання додаткових виборів в округах послів опозиції, які зреклися своїх мандатів.

НА СОЮЗІВЦІ ПОЧАВСЯ 12-ий КУРС УКРАЇНОЗНАВСТВА

Союзівка, Керґонксон. — 12-ий курс українознавства Українського Народного Союзу на цій його оселі в Кетскилських горах почався в понеділок 9-го серпня з участю 52-ох курсантів, в тому 35 дівчат і 17 хлопців, здебільша студентів американських і канадійських коледжів і університетів. Урочисте відкриття курсів відбулося в неділю 8 серпня після вечері в приявності курсантів, учителів, представників Українського Народного Союзу та батьків і гостей. Відкриваючи курси, їх директор, проф. д-р Василь Стецюк, привітав приявних, коротко з'ясував історію цих курсів та підкреслив, що вже понад 1.000 студентів закінчили ті курси. Багато з них займають вже видатні становища в своїх професіях та беруть активну участь в українському громадському житті. Про завдання цих курсів, їх широкий засяг та водночас про стан українського посідання в Америці й Канаді, про українські традиції і потреби говорив, вітаючи курсантів, головний предсідник УНС Йосип Лисогір. Короткі завваги на тему курсів і їх завдань та про українознавство висловлювали проф. Іван Близнак, ред. Антін Драган, репрезентанти Ліги Української Молоді Північної Америки та її Культурного Фонду Володимир Бакад, Евген Валяк та Йосиф Сминдак. Про побут курсантів на Союзівці говорили її управителі Данило Слободян і Володимир Квас. Урочистість започатковано і закінчено молитвою, яку виголосив о. Любомир Гузар. — На цьогорічних курсах українознавства навчають крім директора курсів проф. д-ра Василя Стецюка — довголітній їх інструктор проф. Іван Близнак і пані Дарія Голубець з Парми, Огайо. Співу навчатиме Іван Задорожний, а українських народних танків Володимир Бакад. Навчання почалося в понеділок 9-го серпня ц.р. і було попереджене Службою Божою, яку відправив о. Любомир Гузар.

Конґрес цього тижня вирішує закон про створення Департаменту Міських Справ

Вашинґтон. — Конґрес цього тижня буде працювати в приспішеному темпі, бо думає у вересні закінчити цьогорічну сесію. В цьому тижні Конґрес має вирішити ті два законопроєкти, які є на списку тих, що „мусять" бути схвалені ще цього року. На першому місці є законопроєкт про створення Департаменту Міських Справ, який вже прийняла Палата Репрезентантів, і який Сенат сподівається вже в найближчих днях схвалити. Палата Репрезентантів має вирішити справу законопроєкту, який вже схвалив Сенат на початку червня цього року, і який має на цілі допомогти тим районам, в яких довший час є більше число безробітних. Крім цих двох проєктів на списку невирішених законопроєктів є ще інші програми, що повинні цього року бути схвалені: фармерська програма, допомога закордонним країнам, організація медичних центрів для лікування недуг серця і рака, скасування закону про право на працю, допомога академічним школам та ін. В Конґресі є ще й інші проєкти, що можуть бути вирішені цього року. До них належить законопроєкт про збільшення заробітної платні. Палатна Підкомісія Праці схвалила, щоб мінімальну заробітну платню збільшити до 1.75 доляра в 1968-му році. Цього тижня цю справу має вирішувати Палатна Комісія Праці. Уряд є проти цього завеликого, на його думку, збільшення заробітньої платні, бо це сповільнило б ріст економіки і припинило б збільшування числа затруднених. В політичних колах цікавляться проєктом створення Департаменту Міських Справ. Це буде новий Департамент від 1953-го року, коли зорганізовано Департамент Здоров'я, Виховання і Добродійности. Схвалення цього законопроєкту може довести до цього, що неґр буде першим членом Президентового Кабінету в історії ЗДА. Гадають, що президент Л. Джансон найменує секретарем Департаменту Міських справ негра Роберта С. Вівера, який тепер очолює Федеральну Мешканево-Фінансову Аґенцію.

● **Капітан німецького корабля Ґюнтер Рессінґ** помер на 32.000 тонновім кораблі „Бремен" саме на половині Атлантіку, пливучи з Бременгафену до Ню Йорку. Два дні раніше він на окремім прийнятті вітав пасажирів і представляв їм офіцерів корабля. Він жартував і, представляючи свого заступника Клявса Галі'є, казав, що діти пасажирів будуть плисти цим кораблем, коли Галі'є буде на нім капітаном. Доля схотіла, що Галі'є, після смерти Рессінґа, обняв команду на „Бремені". Рессінґ помер на удар серця.

Іван Одежинський здобув в липні 22 нові члени УНС, забезпечивши їх на суму 102,000.00 долярів

Джерзі Сити, Н. Дж. — З Головної Канцелярії Українського Народного Союзу повідомляють, що в минулому місяці липні ц. р., відомий в ЗДА та Канаді зі своїх велоких організаційних успіхів головний радний Іван Одежинський з Філядельфії, зорганізував для УНСоюзу нових 22 членів, забезпечивши їх на замітну загальну суму 102.000 дол. забезпечення. Цей успіх поставив його в минулому місяці, разом із сеніором союзових організаторів Миколою Ткачуком на чоло всіх п'яти сотень відділових секретарів та організаторів, які працюють для постійного розвитку й поширення УНСоюзу. Як уже інформовано минулого тижня, М. Ткачук в гарячому вакаційному місяці липні зорганізував новий Відділ УНСоюзу в Рокфорді, іллинойського стейту, придбавши для нього й для УНСоюзу більшу кількість нових членів.. Успіх І. Одежинського тим замітніший, що він є активний в інших ділянках громадського життя й що його

Іван Одежинський

праця до УНСоюзу є від довгих років постійною.. Вже в цім році п. Одежинський здобув рівно 90 членів. Здобутки І. Одежинського, М. Ткачука і інших трудівників для росту й розвитку УНСоюзу вказують, що навіть у найгарячіше літо можна продовжувати громадську, організаційну працю й здобувати в ній великі успіхи.

ЗДА ВІДКИДАЮТЬ НОВІ ПОГРОЗИ ГАНОЮ Й ПЕЙПІНҐУ ТА ВЕСТИМУТЬ ДАЛІ ОБОРОНУ В'ЄТНАМУ

Сайґон. — Наприкінці минулого тижня Фронт Національного Визволення у Південному В'єтнамі, себто тамошня комуністична партія, залежна від північно-в'єтнамського уряду, проголосив обширну заяву з закликом до Північного В'єтнаму, щоб той поспішив „борцям за визволення" В'єтнаму від „американської аґресії" з всецілою допомогою. Коментатори вважають, що така заява не могла б появитися без попереднього порозуміння з урядом у Ганої та що вона насправді є підкресленням попередньої погрози, що Північний В'єтнам вишле свою реґулярну армію проти американського війська. Частини тієї реґулярної армії давно боролися по стороні комуністичних партизанів. Також комуно-китайський уряд проголосив в минулу суботу довгу нову деклярацію, в якій покликається на ту південно-в'єтнамську комуністичну декларацію, заповідає програ Америки та погрожує висланням до Південного В'єтнаму свого війська. З американського боку зареаґовано на повторення тих давніх лайок і погроз мовчанкою. Американські військові фахівці вважають, що заклик Фронту Національного визволення у Південному В'єтнамі стоїть у зв'язку з труднощами комуністичних повстанців внаслідку великих людських втрат. Президент Джансон відкинув також суґестію ґанського президента Кваме Нкрумаха, щоб припинити бомбові налети проти Північного В'єтнаму. В цій справі ґанський міністер закордонних справ, який є президентом теперішньої Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, Алекс Квейсон Сакі, привіз Джансонові листа від Нкрумаха. В минулому тижні ґанський амбасадор у Лондоні був в Ганої і мав довгу розмову з тамошнім комуністичним диктатором Го Чі Мінгом: цей останній запросив Кваме Нкрумаха,- але заявив, що він не може ґарантувати безпеки Нкрумахові з уваги на американські налети. Президент Джансон заявив, що коли Нкрумах хоче полетіти до Ганою, не має чого лякатися, бо до цього часу ні одна бомба не впала на ту столицю Північного В'єтнаму. Американський амбасадор в ОН Артур Ґолдберґ мав нараду у справі В'єтнаму з 6-ма непостійними членами Ради Безпеки ОН. Водночас також єгипетський президент Гамаль Абдель Нассер й деякі африканські муринські лідери буцім-то заходяться перед урядами Ганої і Пейпінґу, щоб комуністи погодилися на мирові переговори без таких передумов, що їх Америка не може прийняти. Тим часом у В'єтнамі продовжується війна. В джунґлі, ледви за 35 миль від столиці Сайґону, знайдено добре замасковану цілу комуністичну фабрику дрібної зброї і амуніції, як також повстанський шпиталь. Знайдено у тамошньому складі 3.000 гранат і багато іншої зброї. В липні нараховано 3.050 вбитих партизанів, залишених на бойовищах, а з тими, що їх партизани встигли забрати, втрати партизанів сягають на кругло 8.000. В тому самому часі було вбитих 1.335 і ранених 1.765 вояків державної південно-в'єтнамської армії, а 750 її вояків дісталось до полону. На політичному південно-в'єтнамському фронті цікавою була заява прем'єра Нгуєна Као Кі, який заповів „тверду незалежну" поставу у відношенні до ЗДА й усіх інших союзників. Коментатори добачують в тій заяві наслідки інтриги буддистів, які розпустили поголоски, що новий амбасадор ЗДА Генрі Кебот Ладж, який прибуде до Сайґону в половині цього місяця, є прихильником цивільного уряду та противником військового. Прем'єр Нгуєн Као Кі є водночас командантом південно-в'єтнамського летунства.

Папа закликає до скасування атомової зброї

Рим. — 9 серпня 1945 року скинено на японське місто Наґасакі атомову бомбу, внаслідку якої згинуло 75.000 осіб. З уваги на цю річницю, Папа Павло VI виголосив із балькону свойого літнього палацу в Кастель Ґандольфо промову, звернену проти атомової зброї. Папа закликав проголосити заборону вживати цю зброю, продукувати її та магазинувати „задля застрашування народів". Папа застерігся, що його заклик не має політичних ані полемічних цілей, а тільки оборону людськости й миру. Він висловив острах, щоб атомова зброя не „вбила мир", та не „знеславила науку". Подібну промову виголосив він в минулу п'ятницю, в роковини скинення першої американської атомової бомби на Гірошіму. Папа пригадав, що він уже „багато разів на різні способи вимагав заборони атомової зброї". — В обох названих містах, Гірошімі й Наґасакі, які одинокі до цього часу у світі потерпіли від атомової бамби, відбулися з нагоди 20-их роковин тієї трагічної події мирні жалобні маніфестації. Комуністи й закордонні пацифісти пробували використати їх для антиамериканських авантур, але японська поліція ніде до цього не допустила.

● **З Москви повідомляють,** що азербайджанець Шіралі Міслімов має 160 років і його тиснення крови, пульс і нервова система є нормальні. Він живе в гірській місцевині в Азербайджані. В тій околиці, як повідомляє ТАСС, люди довго живуть, і в цілому Азербайджані є 5,000 осіб, які покінчили 100 років.

Сотник д-р Борис Ставінський помер у Ню Йорку

Ню Йорк. — В неділю 8 серпня ц. р, помер тут у лікарні в Брукліні на 75-му році життя по довгій і важкій недузі сл. п. д-р Борис Ставінський, кол. сотник Армії УНР, учасник визвольної боротьби українського народу. Покійний брав живу участь в краю і на еміґрації, користуючися загальною прихильністю і пошаною. Панахиди будуть відслужені в похоронному домі Петра Яреми в Ню Йорку, в понеділок 9-го серпня й у вівторок 10 серпня, в обидва дні о год. 7:30 вечора. Похорон відбудеться в середу 11 серпня о год. 9-ій ранку з похоронного дому на Український Православний Цвинтар у Бавнд Бруку, Н. Дж.

ПОМЕР ІНЖЕНЕР ІВАН ДЯЧЕНКО

Ню Йорк. — В п'ятницю 6 серпня вночі помер тут на 60-ому році інж. Іван Андріянович Дяченко, народжений в Полтаві на Україні. Панахида буде відправлена в понеділок 9 серпня в похоронному домі П. Яреми в Ню Йорку, заупокійна Служба Божа в церкві св. Тройці при Брум ст. в Ню Йорку у вівторок 10 серпня о год. 10 рано і після Служби Божої відбудеться похорон на Українському Цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ЮВІЛЕЙНИЙ З'ЇЗД ОДУМ-у АМЕРИКИ

Ювілейний 15-ий з'їзд ОДУМ-у цього року відбудеться 4-5 вересня, напередодні Дня Праці, на новопридбаній оселі ОДУМ-у „Київ" у Акорд, стейт Ню Йорк. Оселя ОДУМ-у знаходиться в околиці Акорд в горах Кетскіл, 2,5 милі від дороги 209, а її сусідами є оселя Українського Народного Союзу „Союзівка" за сім миль та за 15 миль оселя СУМА. В суботу розпочнеться з'їзд о першій годині дня. Після молитви будуть вибрані комісії, прослухані привітання та дві доповіді — організаційна та ідеологічна. Увечері відбудеться бенкет та забава.

КАРТИНА МИСТЦЯ ОЛЕКСИ ГРИЩЕНКА НА ВИСТАВЦІ В МОНТЕКАТІНІ ТЕРМЕ

Рим. — На першій виставці Мистецької Академії у відомому італійському курорті Монтекатіні Терме в Тоскані, яка була відкрита 20 червня ц. р., виставлена також картина українського мистця світової слави Олекси Грищенка п. н., „Ніч у Ню Йорку", намальована ним під час його перебування в ЗДА 1958 року. Олекса Грищенко перебував на курорті Монтекатіні Терме влітку цього року і працював тут над новими своїми образами.

З'ЇЗД ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНОК БЕЛЬГІЇ

Брюссель. — Обрана на з'їзді Об'єднання Українок Бельгії, який відбувався тут 27 травня ц. р., нова управа цієї організації уконституувалася в такому складі: інж З. Витязь (голова), Е. Бачинська (1-а заст. голови), К. Васюта (2-а заст голови), Л. Демчук (секретарка), І. Коваль (скарбничка), М. Нижанківська, К. Раб, К. Фединяк і К. Бойко (члени управи) та І. Футорська, П. Галабурда і В. Димінська (заступниці). Контрольну комісію було затверджено в складі пань Н. Попович (голова), М. Свищук і А. Лисько (члени). У з'їзді взяло участь 30 делеґаток та численні представники українських організацій і гості, між ними проф. Р. Лісовський, голова СУБ з Лондону. Основним гаслом З'їзду і темою доповідей і дискусії було „Збереження для української нації виростаючого на чужині нашого молодого покоління", що знайшло своє повне відображення у прийнятих резолюціях.

„СОНЦЕЦВІТ" НОВА ЗБІРКА ПОЕЗІЙ М. І. МАНДРИКИ

Вінніпеґ — Український поет, журналіст і науковець Микита І. Мандрика, який з 20-их років перебуває в Канаді, видав тут до свого 80-річчя четверту книжку поезій п. н. „Сонцецвіт". Зібрані в 128-сторінковій книжці вірші написані в 1961-1965 рр. М І. Мандрика є автором виданих досі трьох збірок поезій „Золота осінь" (1958), „Радість" (1959) та „Симфонія віків" 1961), як також виданих окремими книжками поем „Мазепа" (1960), „Канада" (1961) та „Мандрівник" (1965).

СПОРТОВА ПЛОЩА БІЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ КАТЕДРИ В ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. — Управа цього міста вирішила збудувати спортову площу для гри копаного м'яча біля нового Архикатедрального Храму Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії. Будова коштуватиме 150 тисяч дол., а на площі зможе поміститися 500 аматорів спорту. Незабаром будова почнеться й буде закінчена в червні 1966 року. Повідомляючи про це, філядельфійський український щоденник „Америка" з 4 серпня ц. р. висловив думку, що українці можуть добитися, щоб цю площу названо іменем Тараса Шевченка.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

2400 МЕШКАНЬ — ПІД ОДНИМ ДАХОМ

У Заполяр'ї підсоння суворе: холодні дощі та сніг, довга зима, морози і цілий рік — вітри. Для шахтарського селища Депутатське проєктують дев'ятиповерхові мешканеві корпуси, з'єднані між собою критими висячими галеріями, тобто плянують 2.400 мешкань — під одним дахом. (З „Молоді України" 7 липня)

СОРОМЛИВА ТКАНИНА

„Сапфір" — таку назву дістала нова тканина для жіночого одягу, що її почала виробляти Дарницька шовкова фабрика. Ця тканина, як жиза, — пише „Перець" (за червень), — вона, наприклад, має властивість червоніти: не встигнете її опустити у воду, як вона міняє колір — така нестійка барва.

ЩО МАЄ РОЗКРИВАТИ ПІСНЯ

Головне управління професійно-технічної освіти та редакція „Молоді України" оголосили конкурс на кращу пісню про „петеушників" — учнів і випускників професійно-технічних шкіл. В піснях повинні розкриватися риси майбутніх робітників: дружба, їхнє прагнення оволодіти професією. (З „Молоді України" 7 липня).

КЛОПІТ З НОСАМИ

Гайсинська фабрика (Подільщина) виробила такі садові диво-поливальниці, що від них зразу ж відпадають лійки, або, як їх звуть, носи. Червневий „Перець" кпить з того приводу, кажучи: знавці вважають, що там прилютовували носи до поливальниць тією речовиною, яка часом блищить у малих дітей під носом.

ПШЕНИЦЯ ПЛИВЕ В ЗАСІКИ ДЕРЖАВИ

Жнива охопили ввесь Причорноморський степ, — пише „Молодь України" з 7 липня. — У багатьох господарствах південних районів зорганізували цілодобовий обмолот та вивезення зерна.

Шофери-швидкісники Одещини везуть пшеницю в засіки держави.

МЕХАНІЧНІ ВИРОДКИ

Небувалі забавки виробляють на фабриках в Україні, — розповідає І. Золотаревський у часописі „Рабочая Газета" з 7 липня. — Ось „качечка" з фабрики ім. Ватутіна (Київ). Вона мусить перехилятися з ноги на ногу, а тим часом стоїть, ніби закопана.

Та „качка" — півбіди. Лаповецька фабрика ґумових виробів виготувала чотири тисячі м'ячів, і жаден з них не підстрибує. А Луганська фабрика „Дитяча Забавка" виробляє такі ляльки, що лише дмухнеш, а з них злітають перуки, як пір'їнки, і лялька стає... лисою. А які голови? Мов огірки.

Нерідко київська фабрика „Перемога" виробляє забавки, що просто дивом дивуєшся: зайці нявкають, коти мекають, а собаки хрюкають...

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Сіті і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Народоправність

Нову й велику лекцію про благодаті народоправної системи правління дав світові 89-ий Конгрес ЗДА на своїй цьогорічній першій сесії, яка добігає кінця. Законодавчу працю цього конгресу деякі коментатори, як, наприклад, Джеймс Рестон з „Ню Йорк Таймсу", називають „тихою революцією" і „справжнім політичним чудом" з уваги на схвалені на ньому рішальні для дальшого розвитку американського суспільства закони. Назвати б тільки деякі з них,: закон про лікарську опіку для старших віком громадян у системі соціяльного забезпечення й дальшого поширення цього забезпечення; найбільш ліберальний в історії Республіки виборчий закон та схвалення рішення Найвищого Суду про реорганізацію виборчих округ, щоб дати однакові виборчі права підміським околицям; доповнення до Конституції в справі заступства Президента на випадок його неспроможности виконувати свої обов'язки та багато інших законів у програмі змагання до „Величного Суспільства".

Велику особисту заслугу в цьому має президент Джансон, про якого один з коментаторів висловився, що йому пощастило дістати від Конґресу все, чого хотів, за вийнятком розв'язання і заборони Республіканської партії, але того, мовляв, він ще не пробував. Проте, на цю нову й велику лекцію американського народоправства склалися багато інших факторів. Очевидно, що величезна перемога президента Джансона в останніх виборах і прихід до Конґресу абсолютної більшости законодавців, які погоджуються з програмою Президента, поважно допомогли в переведенні багатьох законів, але перебіг праці Конґресу виявляє, що — наприклад — у справі зрівняння та охорони громадянських прав, чи в справі лікарської опіки над старшими громадянами провідну ролю грали конґресові лідери обидвох партій, Демократичної і Республіканської.

Не менш цікавим є факт, що все це діється при постійному рості й розвитку американської економіки та американського добробуту. Впродовж тільки одного кварталу цього року загальна американська продукція зросла на понад дев'ять більйонів долярів, а кількість незатруднених досягла найнижчого рівня в мирних часах.

Усе це ділось при таких внутрішніх і зовнішніх потрясеннях, як перехід влади з рук одної партії до другої, як злочинне скритовбивство президента Кеннеді, як цілий ряд міжнародних криз, що ставили світ на грані нової світової війни. Все це має тільки одно головне виясненя і своє головне джерело в системі, клясичну дефініцію якої дав Великий Еманципатор Абрагам Лінкольн у своїй історичній промові на цвинтарі ґеттисбурзького побойовища в листопаді 1863-го року: „влада народу, через нарід і для народу".

Договір про консуляти

Сенатська комісія для закордонних справ під проводом демократичного сенатора Дж. В. Фулбрайта вирішила на своєму засіданні у вівторок 3 серпня ц. р. затвердити узгіднений ще 1964 р. представниками ЗДА й СССР договір про обмін консулярними станицями між З'єднаними Державами Америки і Совєтським Союзом. За затвердження висловилися всі члени комісії, крім одного республіканського сенатора Бурка Б. Гікенлупера, провідника сенатського республіканського політичного комітету. Текст договору має ще бути затверджений остаточно пленумом Сенату і після того ратифікований також Совєтським Союзом.

Під час переслухань у цій справі, що їх проводила названа сенатська комісія, позначилися два протилежні становища до справи встановлення консулярної служби між ЗДА й СССР. Сенатор Гікенлупер, як і численна група членів Конґресу, обстоюють послідовно погляд, що наявність американських консулятів в СССР і совєтських в ЗДА не даватиме ніякої користи ЗДА, а тільки підсилить активність совєтських аґентів у ЗДА. Про труднощі для безпеки ЗДА, що їх може спричинити існування і „діяльність" совєтських консулятів, говорив недавно директор ЕфБіАй під час переслухань перед палатною підкомісією видаткувань. Позитивно до цієї справи поставилася більшість сенатської комісії для закордонних справ, підтримувана державним секретарем Діном Раском, який вважає, що дозвіл на встановлення совєтських консулятів у ЗДА не спричинить ніяких проблем для безпеки, бо, признаючи консулярним службовцям дипломатичну незайманість, ЗДА матимуть можливість перевірити перед тим кожного совєтчика, призначеного до консульської служби в ЗДА і в разі потреби могтимуть також його усунути, як небажану особу.

У справі обміну консулятами, що мали б бути встановлені у ЗДА в Ню Йорку, Шикаґо й Сан Франсіско, а в СССР — у Києві, Одесі та Ленінґраді, зацікавлені також представники поневолених Москвою націй, зокрема українці й білоруси, які виступили були свого часу з вимогою, щоб Українська й Білоруська ССР, як члени Об'єднаних Націй, мали повні дипломатичні права, значить, обмінювалися посольствами з іншими чужоземними державами, в тому числі й із ЗДА. Це, на думку деяких українських кіл, збільшило б державні прероґативи України й Білоруси.

Встановлення дебатованих тепер тільки консулярних взаємин між ЗДА й СССР нічого Україні й Білорусі не дасть, не змінить факту їх несуверенности. Позбавлені всіх таких прероґатив державної суверенности, як власна закордонна політика, армія, валюта, совєтські фіктивні держави УССР, БССР та інші не матимуть ніяких прав на ці консуляти у ЗДА, ані ніякої інґеренції у відношенні до американських консулятів на їхній території.

Ю. Пундик

ЛІТНЯ КАТЕДРА УКРАЇНОЗНАВСТВА

У той час, як заокеанська українська еміґрація намагається мобілізувати свої фінансові й людські сили для відкриття катедри українознавства при одному з чужих університетів, в Европі стоїть питання дальшого існування й діяльности кількадесятилітньої „катедри українознавства", Українського Вільного Університету в Мюнхені. Через брак достатньої кількости студентів для нормальної університетської діяльности, УВУ стоїть перед перспективою або обмежити свою навчальну діяльність одним роком українознавчих студій (див. статтю проф. Ю. Бойка в „Українському Слові", Париж, чч. 1233-1236), або перетворитися в „дослідний університет", як пропонує проф. О. Кульчицький („Сучасність", Мюнхен, червень 1965).

Як, з одного боку, нема певности, чи проєктована катедра українознавства за океаном буде створена, а якщо й буде, чи втримається, так також нема певности, чи пропонована реорганізація УВУ дасть можливість УВУ виконати його завдання стати центром українознавчих студій для українських студентів у вільному світі. І в одному і в другому випадку ключовим питанням є питання наявности студентів і фондів. Так катедра українознавства, як і УВУ в переорганізованій формі з конечности будуть примушені обслуговувати тільки студентів з найближчої території, бож нереально було б думати, що студенти з Західньої Канади, Каліфорнії чи навіть з Пенсилвенії записуватимуться до Колумбійського університету тільки тому, що при ньому існуватиме катедра українознавства, або що багато студентів з Канади чи ЗДА поїдуть на один рік українознавчих студій до Мюнхену. А це, в свою чергу, зменшує загальне громадське зацікавлення й кількість грошових фондів.

Треба шукати розв'язку, яка дала б можливість збільшити потенціяльну кількість студентів і громадське зацікавлення. Такою розв'язкою, на мою думку, є зорганізування при УВУ літніх українознавчих студій, які притягли б широкі кола українських студентів не тільки з Европи, але й з-за океану, не відриваючи їх від їхніх реґулярних студій в чужих університетах.

Українська молодь в Америці й Канаді починає в останніх роках „відкривати" Европу, виїжджаючи туди під час літніх вакацій в туристичні прогулянки; багато молоді їде також на довші університетські студії. Такі подорожі, як показує досвід, мають незвичайно великий виховний вплив не тільки в загальному розумінні, але й щодо національного виховання. Зустрівшися з українським життям в Европі, заокеанська українська молодь поглиблює й закріплює її національну свідомість, так немов би фізична близькість до українського матерrика конкретизувала в її свідомості ідею України, зміцнювала нитки духового зв'язку з нею. За океаном ці нитки часто є дуже тоненькі, а ідея України дуже абстрактна, заглушена заокеанським життям, його духом і проблемами.

Два місяці літніх студій при УВУ, у виключно українській атмосфері і в повній відірваності від впливу американського чи канадійського оточення, включно з його мовою, дали б цій студентській молоді змогу скристалізувати її українську свідомість і засвоїти нову перспективу розуміння її функції й завдань в українському житті, поруч із здобуттям певної кількости університетських „кредитів", бож курси при УВУ визнані більшістю заокеанських університетів і високих шкіл. Дуже правдоподібно, що деякі з цих літніх студентів залишилися б і на довші студії, збільшуючи в такий спосіб кількість студентів на проєктований проф. Бойком рік українознавчих студій.

Виникає питання фондів на подорож студентів до Европи й на студії при УВУ. Нема сумніву, що батьки багатьох студентів зможуть фінансувати й радо фінансуватимуть такі виїзди. З другого боку, деякі виїзди могли б бути фінансовані українськими громадськими організаціями через стипендійні фонди. Ідея стипендійних фондів чомусь дотепер не знаходить широкого зацікавлення серед наших громадських організацій, може тому, що не відчувається їх конкретної потреби і не видно конкретної української мети. Все ж такі фонди реальні і можуть виконати важливу суспільну функцію.

Успіх стипендійної акції залежить у великій мірі від її конкретности — так щодо мети, як і щодо осіб, яким ці стипендії мали б іти — і амбіції окремих організацій та середовищ, які такі фонди мали б збирати. Маючи таку конкретну мету, літні студії при УВУ, і безпосередню можливість вирішити, кому саме такі стипендії давати, окремі громадські організації, без сумніву, могтимуть зібрати такі стипендійні фонди, реалізуючи в такий спосіб одне з найбільш занедбаних завдань — виховання молодого українського активу. Водночас надія на одержання стипендії на літні студії при УВУ стане спонукою для молодих студентів до більш активної суспільно-громадської діяльности, оскільки така діяльність повинна стати одним з критеріїв при уділюванні стипендії.

Таким чином літні українознавчі курси виконали б кілька завдань, поширюючи студентську базу УВУ й допомагаючи зберегти цю важливу українську установу; допомагаючи виховати більшу кількість українського молодечого активу не тільки в Европі, але й поза нею; і, врешті, стаючи стимулом до мобілізації суспільно - громадських сил по всіх осередках нашої еміґрації для підтримки української високої освіти і для виховання молодого українського активу.

ЛИЦЕМ ДО ОРГАНІЧНОЇ ПРАЦІ

ЗАМІСТЬ ПУСТОСЛОВНОЇ „КРИТИКИ" І... СУСПІЛЬНОГО НЕРОБСТВА

Подану нижче статтю відомого нашого економіста і публіциста Андрія Качора передруковуємо з уваги на її актуальність з вінніпезького тижневика „Новий Шлях", в якому вона була надрукована в чч. з 19 і 26 червня та 3 липня цього року. — Редакція.

(1)

Від кількох місяців ми є свідками „великої" і часто, на жаль, неповажної дискусії на тему двох Звернень Комітету Українців Канади, а саме: „До основних проблем існування української спільноти в Канаді" та „Становище Комітету Українців Канади в справі контактів з Україною". Що це основні справи, то бачимо з того, що й Український Конґресовий Комітет у ЗДА теж рішив зайняти до тих справ своє становище. Зайняли становище в тих справах і деякі крайові організації й установи, а при тому в публічних дискусіях ці основні та поважні проблеми часто трактується не основно й не поважно.

На наших очах відбувається Вселенський Собор в Римі, і з того приводу розпочалася велика й поважна дискусія на сторінках світової преси на тему екуменічного руху в світі, а в нас... теж ведеться „дискусія", але яка неповажна й яка мілка, за вийнятком декількох здорових голосів, на тему патріярхії, яка в засаді, замість кинути зелене світло на проблему, узгіднити й скріпити наше слушне домагання завершити будівництво Української Католицької Церкви в дусі державного народу, допомагає розсварити українців між собою ще й на церковному полі. Наче б нам було мало сварів і двоподілів на політичному й загально - громадському відтинках.

А вже вершком безглуздної „дискусії" треба вважати розправи з приводу приїзду „бригади" Колосової до ЗДАмерики і Канади, про яку поважна українська преса повинна була дати найбільше коротку новинку журналістичним порядком з чисто політичних мотивів.

Таких і подібних прикладів „дискусії", яка в деяких „діячів" переходить навіть у „анонімну поезію", розсилану на приватні адреси, бачимо на кожному кроці нашого життя. Зате ті ж самі діячі не мають часу на поважну дискусію і тому, на жаль, щораз менше чуємо й читаємо голоси здорові, розважні про плянову, практичну розбудову нашого громадського життя в усіх його виявах, на базі загальнонаціональній, на базі державнотворчої думки, а не вузького партикуляризму.

Найгірше, що ця пустословна метушня починає впливати від'ємно на людей, які ще не втратили глузду і практично, на своїх плечах, несуть тягар відповідальности за таку чи іншу частину практичної роботи, відповідальність за справжню, не уявлену, нашу силу в різних установах і товариствах: релігійного, політичного, господарського чи культурного характеру.

„Історія — вчителька життя" щось нас небагато навчила. Колись давно, довгі роки, витрачали ми час на боротьбу з йорчиком, пізніше за одно- і трираменний хрест, за схизму, унію і соціялізм, за націоналізм, персоніфікований тою чи іншою особою... І довгими роками тратили ми дорогий час і національну енерґію на те тільки, щоб доказувати собі, хто з нас правий, а хто лівий, за ким правда, замість — робити правильно свою роботу, кожний на своєму місці, за своїм фахом, знанням і силою для добра цілого народу, а не тільки для „добра" своєї ґрупи, громади, парохії чи ордену і все з позиції „своєї волости", а дуже рідко з позиції державного народу.

Між нами ще багато мрійників, яким важко в практичному житті знайти собі ґрунт і по ньому ступати серед щоденної дійсности певно, до точно визначеної мети, яку треба мати з'ясовану на сьогодні, на завтра й на далеке майбутнє... Шукаючи великих ідей, ми можемо бути задивлені в небо, але ногами мусимо ходити по землі, бо ж ми люди, а не птахи, які мусять літати в повітрі. Помилкою нашого життя є те, що ми часто чомусь міряємо себе нашими аспіраціями, фантастичними мріями, замість реальними вислідами нашої щоденної, вчорашньої і сьогоднішньої праці. А відтак чуємо жаль до всіх тих, хто нас на основі вислідів нашої праці засуджує...

Ми, наприклад, протестуємо проти нового календаря в церкві, але... не святкуємо свят за старим стилем; ми проти чужої мови в церкві, але... на ті богослуження чомусь йдемо, замість залишити таку церкву й не пособляти яничарству; ми хочемо української церкви, але не все вчимо своїх дітей українських молитов і не вимагаємо цього категорично від священика — це роблять тільки одинниці; ми за українську католицьку патріярхію, але... льокальні патріоти хочуть мати патріярха в ЗДАмериці; ми за українську мову в публічних школах і університетах, але цієї мови хай вчаться інші, тільки не наші діти; ми за політичну консолідацію, але ... під диктатом своєї партії; ми за демократичний правопорядок, але... щоб усе було по-нашому. І такого безліч.

(Далі буде)

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩОБ КНИЖКИ НЕ ЛЕЖАЛИ В АРХІВАХ

Стаття д-ра С. Парфанович „Кому болить голова за чужих дітей" заслуговує на те, щоб у зв'язку з нею провести речеву дискусію.

До тверджень д-ра Парфанович я додав би ще одне, на мою думку, найважливіше: брак зацікавлення дитячою літературою серед української молоді. І в цьому головна причина, чому немає покупців на дитячу літературу. Мені здається, що ні один батько не відмовився б купити своїй дитині книжку, якщо вона тую книжку прочитала б.

Насувається питання: чому наша молодь не читає української літератури?

Відповідь проста і ясна: вона не знає достатньо рідної мови, не має виробленої техніки читання і тому не має замилування до читання українського друкованого слова.

Минулого року на Педагогічній Конференції в Шикаґо проф. Р. Завадович сказав: Коли б ми мусіли у Вашинґтоні звітувати Шевченкові, скільки українських дітей на чужині знає рідну мову, то наше лице паленіло б із сорому. Далі п. Завадович ствердив, що, за незначними вийнятками, знання рідної мови у наших дітей незадовільне, а подекуди катастрофічно слабе.

Автор цих рядків ствердив на цій конференції, що рішальним виховним чинникам є рідна мова, ота ознака національної окремішности, без якого немислиме національне виховання. У формуванні національної свідомости найважливішим чинником є література. Якщо ми хочемо виховати нашу молодь на свідомих українців, то мусимо в першу чергу дати нашій молоді відповідне знання рідної мови, дати їй свідому техніку читання. Тоді не будуть лежати твори дитячої літератури в архівах. Ми мусимо виховати покупців дитячої літератури, не батьків, а дітей.

Дотеперішня наша праця в навчанні і вихованні молоді не дала позитивних вислідів.

Тож, якщо українська спільнота буде ставитися так байдужно, як тепер, до справи виховання молодого покоління, недовго треба буде чекати, як не буде для кого друкувати не тільки дитячої літератури, але взагалі української преси й літератури.

Складаємо сотки тисяч долярів на будову пам'ятників, видаємо тисячі долярів на політику, а ОПДЛ не має фондів на видання творів дитячої літератури. А якими фондами розпоряджають Шкільна Рада при УКК і Централя Рідних Шкіл?

Ми не сміємо далі спокійно приглядатися, як наша молодь відходить від матірнього пня. Ми мусимо рятувати бодай те, що вдасться врятувати. Звернення до батьків залишаються „голосом вопіющого в пустині", отже увесь тягар національного виховання спадає на школи українознавства і молодечі організації.

Щоб школи українознавства могли виконати свої завдання, Шкільна Рада при УКК і Централя Рідних Шкіл повинні мати відповідні матеріяльні засоби.

При кожній школі українознавства повинен бути дитячий садок або дошкілля, в якому дитина засвоювала б рідну мову ще перед вступом до цілоденної школи.

В школах українознавства належить звернути особливу увагу на збагачення активного засобу слів учня, на вироблення свідомої техніки читання, на те, щоб розбудити у молоді замилування до читання рідної літератури.

У молодечих організаціях треба продовжувати працю над виданням журналів.

Кожна українська дитина щороку повинна перебути бодай місяць у літньому таборі, в якому особливу увагу звертається на українську мову.

Ці всі заходи вимагають матеріяльних засобів. Тому Централя Рідних Шкіл повинна проголосити збірку на „Рідношкільний Виховний Фонд", на який українське патріотичне громадянство напевно відгукнеться позитивно.

І. Стоцанський

ПРАВДА КОЛЕ БОЛЬШЕВИКІВ

Совєтський доктор історичних наук, генерал - майор Павел Жилін в органі КҐБ „Вісті з України" за травень ц. р. пише:

„У США і Західній Німеччині передусім тенденційно викладається зовнішня передвоєнна політика радянського уряду. Американський професор Д. Хоґґан, автор книги „Вимушена війна", в лекціях, з якими він виступав у 1964 році в Західній Німеччині й Австрії, багато говорив про те, нібито у виникненні другої світової війни винен СРСР, бо уклав радянсько-німецьку угоду в серпні 1939 року. Цю брехню всіляко пропагували американський журнал „Юнайтед Стейтс Нюз енд Ворлд Ріпорт" і західньонімецький журнал „Везен унд Віртшафт". Прибічником цієї брехливої версії є західньонімецький історик Ганс Якобсон, який прямо заявив, що хоча з Гітлера не можна знімати відповідальности за розв'язання війни, але частина провини падає і на... Радянський Союз".

Далі „учений" Жилін нападається на деяких світової слави істориків і, не маючи жадних переконливих арґументів, закінчує статтю такими словами: „Але народу обманути не можна. Правда доходить до найвіддаленіших куточків нашої планети"...

Отака совєтська „історична наука" і такі совєтські „історики"! Правда, звичайно, не большевицька „правда", а загальнолюдська, як бачимо, дуже коле большевиків.

Ф. Федоренко

Дітройт

ПОСИП СІРИЙ

ЧАРІВНИЦЯ

НОВЕЛЯ

(7)

— Яка краса! Це просто рай! Озеро, ліс, старий, задуманий млин і ця внизу хатина... Краса! — захоплено говорив панич. Якийсь час він сидів непорушно, любуючись околицею.

За кілька хвилин кабріолет затримався перед хатою.

— То це тут? — звернувся панич до Лани.

— Так, тут. Прошу зайти.

Панич припняв коней і пішов за Світланою до хати.

На порозі їх зустріла Настя.

— Це, мамочко, панич з двору, який за мене заступився.

Настя перелякано глянула на Лану.

— Прошу заходьте, — холодно запросила вона незнайомця.

Світлана похапцем оповіла матері про свою пригоду біля церкви.

Настя, уважно вислухавши, подякувала паничеві. Якийсь час мовчки дивилася на нього і по її лиці пробігали якісь тіні.

— Так оце ви з мастку? — по надумі спитала.

— Так, але ніхто й ніколи не казав мені, що так близько від нас є такий чудовий закуток...

— Ніхто не казав? — ніби із сумом перепитала Настя. — Що ж, нас усі обминають: відьми, чарівниці, а старий млин — добре місце хіба для кажанів та чортів. А от, прошу, ще й чорний кіт, — і Настя показала рукою на Мурка, який терся об ноги Лани. — Все потрібне для чарівниць є, лише чарівниць немає... От нізащо-ніпрощо побили дочку, подерли на ній одежу... Це така людська подяка, що помагаю зіллям, як хто захворіє... Заздрість, що хоч живу в біді, але нікого й ні про що не прошу... Не простягаю руки, не жебраю...

Панич мовчав, йому шкода стало цих жінок, що тут, насамоті, провадять своє життя.

— А може б хто з вас хотів працювати в мастку? — обережно запитав. — Я міг би постаратись про працю.

— О, ні, дякую, — відізвалась Настя, і саркастична гримаса промайнула у неї по лиці, — я вже служила у вас в мастку, дякую, більше мене не заманите.

— Ви служили у нас в мастку? — здивовано запитав панич.

— Так. Ще як вас не було на світі, а потім, як ви були малою дитиною.

— Я чув від служби, що колись у мене була добра нянька, але батьки чомусь її відправили. Так, так, щось ніби пригадую... Чекайте! Коли мені минуло чотирнадцять років, батько покликав мене до кабінету, багато оповідав про Україну, про козаків, а потім вийняв із шкатули хрестика і сказав: „Це тобі подарунок від твоєї няні, вона була добра і бажала тобі щасть".

Настя уважно слухала, очі її зайшли сльозами.

— Мушу вам признатись, що мама дуже гнівалась, коли побачила на мені цей хрестик.

— І що ж, ви його носите?

— Ношу, — панич розіпняв сорочку і показав на грудях хрестик, — може колись зустріну тую жінку, що була мені доброю нянькою.

— Ви хотіли б її зустріти?

— Очевидно, що так...

— То ви її вже зустріли! Я була вашою нянькою... На зворотній стороні хрестика я видряпала ножем букву „Н".

Панич почав оглядати хрестик.

— Так, є. Виразно бачу букву „Н". — Він кинувся до Насті, схопив її спрацьовані руки і став їх цілувати.

Настя плакала. Плакала й Лана. Панич обняв свою няньку й поцілував у чоло.

— Боже, яка ж чудова зустріч! — в захопленні говорив він. — А я й не знав, що моя няня так близько від мене...

Запала довга, повна переживань, павза. Тишу перервала Лана. Глянувши у вікно, вона скрикнула:

— Дивіться, дивіться, як гарно западає у воду сонце, які барви кидає воно на воду!..

— Бачу, що ти, дівчино, ще й мистець, — любуючись личком Лани, сказав панич і, звертаючись до Насті, додав: — Я дуже щасливий, що віднайшов мою дорогу няню і пізнав її пречудову дочку. Тепер хочете чи ні, а мусите переїхати до мастку.

— Коханий Васильку, я примусу, дитино, не визнаю. Коли захочеш зі мною поговорити, приїжджай до нас. Звідси я вже нікуди не піду.

— Чому, там вам буде добре, я вже про це постараюся.

— Ні, Васильку, про це не будемо говорити.

Але чому, чому?

— Я там зазнала багато прикрощів та понижень і не хочу знов на те саме наражатись. Колись, при нагоді, оповім... А тепер, — і, обернувшись до Лани, яка сиділа, з котом на припічку і з цікавістю прислухалась розмові, сказала, — покажи паничеві свої малюнки.

— Які там, мамо, малюнки? — засоромилась дівчина. — Панич ще висміє мене.

— Покажи, покажи, не соромся! — заохочував панич.

Лана побігла у свою комірчину й незабаром винесла кілька своїх малярських „шедеврів".

Панич уважно розглядав і дивувався здібностям дівчини.

— От, бракує мені фарб, щоб ухопити ті кольори, що я бачу. Не можу ніяк змалювати заходу сонця, там такі багаті барви, що годі самими олівцями щось зробити.

— То в чім же діло? Я дістану всі фарби, які тобі будуть потрібні.

(Далі буде)

БОФФАЛО. Н.И.

З'ЇЗД ЗОЛОЧІВЩИНИ

З'їзд уродженців і колишніх мешканців Золочівської Округи, а саме давніх повітів Броди, Золочів, Камінка струмілова, Перемишляни і Радехів, відбувся в днях 3 і 4 липня у Боффало.

Округа ця, як згадав при відкритті з'їзду голова ініціятивного комітету Осип Залеський, замітна тим, що видала багатьох чільних громадян, які на пролomі 19 і 20 сторіч відограли визначну ролю у розвитку українського життя у всіх його ділянках. Згадати б імена деяких з посеред них як о. Маркіян Шашкевич, епископ о. Йосип Боцян, апост. візитатор Лемківщини о. Ол. Малиновський, священики-проповідники о. Танячкевич, о. В. Кальба; науковці - професори університетів д-р Степан Смаль-Стоцький, д-р Роман Цегельський, д-р В. Вергановський, д-р Юрій Панейко; мистці — оперний співак і меценат Олександер Мишуга, театральний артист Іван Рубчак, поет Василь Пачовський, композитор Ярослав Лопатинський; з політиків і дипломатів: президент д-р Євген Петрушевич, Вд-р Лонгин Цегельський, Кость Єзерський, Василь Панейко, д-р Лука Мишуга, Володимир Сінгалевич, сот. С. Чучман; громадські діячі й організатори: д-р Теодор Ваньо, інж. Ю. Павликовський, а з військовиків нач. вожд УГА ген. Мирон Тарнавський, нач. булави УГА ген. Віктор Курманович, генерал Гнат Степанів, хор. УСС Олена Степанів та сотні інших, що стали зі зброєю в руках на оборону Батьківщини в рядах УСС, УГА, Дивізії УНА, УПА та ОУН. Багато й неуродженців Округи перебувало тут і своєю працею поклали міцні основи під розбудову українського життя.

На з'їзд прибуло мало земляків, бо, як писав у свойому привіті золочівець поет Т. Курпіта: „Важко нам у світ далекий вирушати з хати, один робить, другий хворий, а третій жонатий". Та все таки поверх півтори сотні земляків з простору між Філядельфією і Едмонтоном у Канаді прибуло до Боффало, щоб стрінутися та згадати про далеку Батьківщину. З'їзд розпочався молитвою, що її провів о. Йосип Чайковський, по молитві слідували дві мистецькі точки: Пісня про рідну землю, що її продеклямувала пані Ніля Безкоровайна-Стецьків на тлі співу пісні М. Шашкевича „Шуми вітре, шуми буйний", яку відспівали сестри Оксана Бережницька і Люба Цьолко, та репортаж-спогад про Золочів пані Лесі Лисак: „Там, де ходила наша молодість".

Після привіту та вшануванні померлих вибрано ділову президію з'їзду з п'яти осіб, представників усіх п'яти повітів: М. Хамула, П. Кобзар, Я. Чумак, З. Саган і О. Казанівський. Про минуле Золочівської Округи були три доповіді: Золочівщина в давнині (праісторія) — проф. З. Саган, Рік 1918 в Золочівщині д-р В. Галан, Культурно-освітня праця в Золочівщині між двома війнами — ред. Р. Завадович. Ред. Б. Гошовський зреферував справу видання пропам'ятної книги про Золочівщину і з'їзд приняв плян видання книги та вибрав редакційну колеґію у складі: д-р В. Галан (голова), д-р С. Галамай, Б. Гошовський, Р. Завадович, З. Саган і Я. Чумак з тим, що колеґія може доповнитися іншими членами. На видавничий фонд зібрано в часі з'їзду 324 дол. а декляровано 460 дол. З'їзд приняв постанову, щоб по всіх скупченнях земляків потворити місцеві комітети, а голови цих комітетів створять Центральний комітет Округи і фінансову референтуру, яка займеться дальшою збіркою фондів на видання пропам'ятної книги. До часу переведення цих постанов, ініціятивний комітет у Боффало залишається координуючим комітетом.

По нарадах відбулася спільна фотографія учасників, а опісля вечеря, яку розпочав молитвою місцевий парох о. д-р П. Івахів. В часі вечері відчитав господар вечері п. Я. Петрик письмові привіти, а також виголошені усні привіти, між іншими й привіт від земляків з далекої Австралії, який передала пані Барчинська. По вечері відбулися в залі українського Дому „Дніпро", у якому відбувався з'їзд, вечерниці з танцями.

В неділю чотири священики (о. Чайковський, о. Микитин, о. Ковалик і о. Мудрий) відслужили у шкільній каплиці Службу Божу в намірені земляків і панахиду за покійників Округи. По Богослужбі зібралися приявні у „Дніпрі", де з'їзд закінчився постановою передати привіт усім землякам у поневоленій Батьківщині, вислати письмо-привіт Їх Еміненції Кардиналові Кир Йосифові, а також вітати усіх земляків розсіяних у вільному світі та запросити їх до співпраці при виданні пропам'ятної книги.

О. З.

БАЛТІМОР, МД.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ СОЮЗУ УКРАЇНОК

13 червня відбулися в Балтіморі Загальні Збари 59-го Відділу Союзу Українок Америки. Збори відбулися в присутності 36-ти осіб і на них була присутня голова Централі СУА — пані Олена Лотоцька з Філядельфії.

Збори відкрила уступаюча голова мґр. Лідія Лемішка, а ними кермувала Президія у складі: Олена Лотоцька — голова, Валентина Луців — заступниця, Оксана Калиновська — секретарка, Ангелина Талан і Анна Проценко — члени президії.

Зі звіту мґр. Лемішки можна було ствердити, що балтіморський Відділ СУА пробив у діловому році досить поважну громадську, культурно-освітню і зовнішню діяльність. У звітовому часі СУА відбув одинадцять засідань Управи і п'ять ширших сходин, на яких порушувано різні актуальні справи.

Ширші сходини були присвячені такій тематиці: сл. п. д-р Ярослав Хмілевський дав доповідь на тему — „На що хворіли і від чого вмирали наші князі", д-р Любомир Баб'як говорив на одних сходинах про значення інспекції м'яса, ілюструючи її фільмом. 29 листопада 1964 р. сходини були присвячені 50-літтю УСС, з участю пані Ганни Дмитерко-Ратич та з багатою програмою. 21 лютого 1965 р. відзначено 80-ліття українського жіночого руху та 20-ліття „Нашого Життя". В програмі цих сходин пані Раїса Зелинська дала доповідь — „80-ліття жіночого руху", п-і О. Блавацька поділилась споминами про жіночий Конґрес в 1934 р. в Станиславові, а п-і мґр. Лідія Лемішка говорила про „Значення жіночого журналу — „Наше Життя". 16 травня відбувся Літературно-мистецький вечір п-і Оленки Гердан-Заклинської.

Балтіморський Відділ СУА опікується дитячою світличкою, яку веде п-і Галина Пісецька і яку вівідус поважне число дітей дошкільного віку.

У звітовому році СУА брав участь у жіночій виставці у Вашинґтоні і двічі в святкуваннях „Дня Всіх Національностей", де в заряді наших пань була українська кухня, за що два рази українська група одержала перші нагороди і мала поважний фінансовий прихід (259 дол.). Спільно з Відділом УККА спроваджено з Філядельфії Театр у П'ятницю, який успішно поставив п'єсу — „Багряні рожі". Разом з Відділом УККА, Пластом і Українською Студентською Громадою влаштовано Різдв'яну Зустріч, яка пройшла дуже успішно.

Маючи поважний фінансовий дохід (чистий прихід — 788 дол.), Управа СУА була спроможна зложити відповідні пожертви на дар для Їх Еміненції Кардинала Йосифа Сліпого, на будову церкви-пам'ятника в Бавнд Бруку, пам'ятник О. Степанівній, ФКУ.

Після звітування відбулась обширна дискусія, в якій порушувано багато актуальних справ і в якій брало участь багато присутніх.

Нову Управу СУА вибрано одноголосно в такому складі: мґр Лідія Лемішка — голова, Марія Булавка, О. Вацлавів, О. Сушко, А. Притула, Р. Зелинська, Г. Пісецька, А. Юзенів, А. Мельник, А. Стельмах, Н. Зінкевич, А. Талан, А. Зобнів, А. Поліщук, І. Сливка — члени. До Контрольної Комісії вибрано В. Луців, як голову, О. Калиновську і М. Хархаліс, як членів.

Збори закінчено відспіванням „Многая літа" голові Відділу і Новій Управі.

Надія Зінкевич
(Пресовий реф. СУА)

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО

РІДНОШКІЛЬНЕ СВЯТО

Стараннями Тва „Рідна Школа" і Школи Українознавства в Клівленді, 13-го червня, на греко-католицкій пікніковій площі, в Пармі, відбулося щорічне Рідношкільне Свято Великого Клівленду.

Цим разом було все так, як водиться: була тисячка „з гаком" учасників, була дута оркестра СУМА під диригентурою проф. Р. Лесика, біблійною мовою кажучи — „всі були одне"... Було благословення сонця з неба, ну й гарний прибуток до рідношкільної каси. На розі пікнікового будинку висів образ - табльо сімнадцяти цьогорічних абсольвенток і абсольвентів школи, та їхнього вчительського збору.

Програма почалася о год. 2.30 сполудня вправами 250 уніформованих учениць і учнів із синьо-жовтими хоруговками, під такти оркестри СУМА. Вправи підготовляла Ірина Дубас, а вивів їх, у заступстві, Антін Яцишин (пані Дубас несподівано занедужала).

Зворушливі були продукції Дитячого Садка 33-го Відділу Союзу Українок Америки, з учителькою Вірою Квіт. На плятформі відкритої танцювальної залі т. зв. англомовна кляса (до якої, на жаль, належать уже й діти новоприбулих), з учителькою Любомирою Мичковською, повільним громадним скандуванням проказувала свій вірш — прощання (передвакаційне) з рідною школою.

Потім оркестра СУМА дала свій концерт, а старші учениці, в народних строях, вивели музичний скетч „Сінокоси". (Варто було поглянути, які то завзятущі робітниці були: руками сіно громадили, як котрійсь граблів не стало!...).

А потім роздача свідоцтв — і все пішло у вир забав, танців, фантових льотерій і всяких інших пікнікових компонентів. „У воду впало" відкриття - привітання голови рідної школи — д-ра Мирослава Мичковського, й проголошуваний директором Школи Українознавства, Маріяном Дубом, церемоніял відправи абсольвентам. Безперечно: шкода — але не найбільша. Головне те, що молодий народ був задоволений і щасливий. А що так воно було, на це тут же доказ: обидвоє дітей автора цих слів вибиралися на імпрезу тільки з постановою: „туди, відбути своє і назад".

У висліді обидвоє вернулися додому разом із тими, що „гасили світла по відбутій імпрезі".

О. Гайський

П. С. Принаймні в „постскриптум" згадка про пань із буфету і жертводавців цього буфету. Тому, що це здебільша матері, вони привикли до того, що за їхні труди й жертви Бог їм заплатить... Таксамо — гучномовному гучнозаповідачеві: Василеві Камінському.

О. Г.

ПАЛАТНА КОМІСІЯ ВИРІШИЛА БІЛЬШІСТЮ 20-ОХ ДО 1-ГО ГОЛОСА ЗБІЛЬШИТИ ПЛАТНІ ФЕДЕРАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ. Зі збільшення скористали б 1,800,000 державних працівників, між якими є і члени Конґресу ЗДА. Збільшення мало б відбутися в двох ратах: в жовтні ц. р. воно виносило б 4.5 відсотка, а в найближчому році платні збільшилися б ще не знати на який відсоток. Збільшення платень для членів Конґресу мало б обов'язувати аж від 1-го січня 1967-го року, це значить, що з нього скористали б аж члени Конґресу, які будуть вибрані в листопаді 1966. Тепер члени Конґресу дістають по $30,000 річно, нові більші платні виносили б по $33,-400 річно. Президент пропонував збільшити платні федеральних працівників на 3 відсотки. Цьогорічне збільшення платень коштувало б державну скарбницю $770,000,000.

Замість квітів на могилу
Д-ра БОГДАНА ПЕЛЕХОВИЧА
100.00 долярів
на Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА
складають
Д-р Володимир і Д-р Галя ВІЛЕНЬКА-ВРЕЦЬОНИ

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що у вівторок, дня 3-го серпня 1965 року, прийнявши Найсвятіші Тайни упокоївся в Бозі, на сімдесятому році життя наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і БРАТ

БОГДАН ПЕЛЕХОВИЧ

народжений у Ваневі, Західня Україна. Довголітній адвокат у Шикаґо і член багатьох українських Товариств і Установ.

Панахиди були відправлені в четвер і п'ятницю, 5-го і 6-го серпня о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Мих. Капюка, 2321 Вест Шикаґа Авеню, Шикаґо. Илл.

Похорон відбувся в суботу, 7-го серпня 1965 р. о год. 9-ій ранку з похоронного заведення до Української Католицької Катедри св. Отця Николая в Шикаґо, а відтак на парохіяльний цвинтар.

Горем прибиті:

ЮЛІЯ — дружина
ЙОАННА РОБЕРТС — дочка з мужем ІВАНОМ і дітьми ІВАНОМ, ЮЛІЄЮ, МАРКОМ і ПАВЛОМ
Д-р НЕОНІЛЯ ГАЙВОРОНСЬКА — сестра
ЯРОСЛАВ — брат.

ЛІГА ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ СССР
(Паризький Бльок)

зі смутком повідомляє про смерть

✝

Д-РА ІНЖ.
Є. К. ПРИХОДЬКА

довголітнього члена Управи Ліги в США та висловлює співчуття Родині, Президентові УНР в екзилі, ВО УНР і його Представництву в США.

УПРАВА ЛІГИ В США

✝

Ділимося сумною вісткою з Кревними і Знайомими, що 12-го червня 1965 року упокоївся в Бозі

бл. п. Олекса ЧУЧМАН

на 72-му році життя.

Покійний народився в селі Підлися, Зах. Україна, до Шикаґо прибув у 1949 році.

Покійний Олекса Чучман у глибокому смутку залишив дружину АНАСТАЗІЮ, дочку ІРИНУ з мужем РОСТИСЛАВОМ МАРКЕВИЧ та 4 внуки, як рівнож 3-ох братів і сестру, які залишилися в Україні.

Нехай покійному Олексі Американська земля буде легкою.

Горем прибита:
дружина АНАСТАЗІЯ з дітьми

Д-р ЯРОСЛАВ К. ГРУШКЕВИЧ

(В першу річницю смерти)

23-го липня минув рік, як у місті Станиславові (Івано-Франківському) в патріярхальному віці 91 року помер сеньйор українських лікарів, довший час єдиний український окуліст Галичини — доктор Ярослав Константин Грушкевич.

Хто з бувших жителів Станиславова й околиць не пригадує непомітної (з уваги на низький ріст і аскетичне самоопанування), а проте такої замітної фігури доктора?... „Він і сам як те око в голові, що його нам береже - лікує" — казали люди. І в цьому погоджувалися всі: українці й поляки, жиди й німці. Хто мав справу з очима — ішов до д-ра Грушкевича.

Писати про життя покійного, значить відтворювати кусок історії українського відродження в Галичині.

Нащадок прастарого священичого роду, що сагає 16-го сторіччя (чи й далі). Покійний був гордий з того, що один із його прапрадідів, парох Висоцька, на Бойківщині, о. Василь Грушкевич, був польським королем змушений зректися уряду пароха за те, що рішуче відмовився виставляти метрики в іншій, як українська мова.

Идучи по такій родинній лінії ясного національного обличчя і твердого хребта, батько Покійного, гімназійний професор, Теофіль Грушкевич, зводив завзятущі бої з тодішніми москвофілами (як адвокат Дудикевич). У висліді тих боїв, ведених одночасно і проти польської адміністрації Галичини — професор Теофіль став „переміщеною особою", яку кидали з місця на місце.

Посмак цієї долі відчув на собі й покійний д-р Ярослав Грушкевич — від найраніших днів свого життя. Народжений 26 вересня 1873-го року в Дрогобичі, шість років свого дитинства перебув з батьками в Кракові. Народну школу й сім гімназійних кляс закінчив в Коломиї, а восьму клясу й матуру (1891 р.) — в Академічній гімназії, у Львові.

Тому, що на Львівському Університеті в той час не було ще відділу медицини, а на студії у Кракові не було фондів, вписався на факультет природничих (біологічних) наук у Львові. Тут заприязнився з пізнішим нашим науковцем, д-ром Іваном Раковським; який потім одружився з сестрою Покійного — Софією. Коли 1894-го року у Львові відкрили медичний факультет, Ярослав — не кидаючи біології — вступив, відразу на другий рік медицини. 30-го березня 1897-го року, як перший студент, здавав перед широкою авдиторією перше „риґоразум" (очевидно, як і матуру, раніше — все з відзначенням). Року 1900 одержав одночасно дипломи закінчення філософічного й медичного факультетів. У вільному часі (якщо студії на двохфакультетах лишають студентові вільний час...) головував у студентському товаристві „Ватра".

Зацікавлення окулістикою вже під час студій зводить Ярослава з д-ром Баллабаном, у якого працював як асистент. Після закінчення студій для поглиблення окулістичного знання й досвіду їде за кордон, де під проводом тодішніх лікарських слав працює в університетських клініках Берліна (професор Гіршбірґ), Відня (професор Шнабель) і Праги (проф. Чермак). Вернувшися до Львова, працює на очному відділі головного шпиталю, у проф. Махека. Коли прийшло запотребування на асистента, д-р Яр. Грушкевич сподівався, що одержить місце. Проте не одержав, чи пострадав його — з тієї самої причини, через яку колись його прапрадід пострадав уряд пароха: петиція д-ра Ярослава Грушкевича до опанованого поляками проводу Університету була писана українською мовою...

1903-го року відкриває свою окулістичну практику у Львові, а 1905 р. переносить її до Тернополя. Тут одружується з дочкою управителя школи в Денисові — Мелянією Бородієвич. 1909 р. осідає напостійно в Станиславові.

В Тернопільщині, а потім у Станиславщині, веде затяжну боротьбу проти очної недуги - трахоми, що тоді ширилася серед народу. Для успішного поборювання цієї недуги пише популярну розвідку „Про трахому".

З фронту боротьби за народне здоров'я виривають його щойно фронти першої всесвітньої війни, на яку дістає покликання. Ось прощання з родиною й завіщання двом синам:

„. . . . Будь характерний, йди все правою дорогою правди — хочби прийшлося неразі потерпіти. Люби Україну і не покидай її ніколи, бо не зазнав би я спокою на тамтім світі . . ."

Так пише людина, мати якої — родовита вірменка — говорила тільки по-польському!...

В рр. 1917-18 провадить трахоматичний відділ у Перемишлі й під Перемишлем у гарнізоновому шпиталі, та декілька місяців керує очним відділом резервового шпиталю в Ярославі.

З війни вертається з австрійським золотим хрестом заслуги. Після розпаду Австро-Угорської монархії працює в українському військовому шпиталі. При вул. Липовій у Станиславові (тепер „вул. Шевченка") відкриває приватну канцелярію, в якій працює до кінця свого довгого трудолюбивого життя.

Бувши сам признаною величиною в царині окулістики, вдержував увесь час контакт з окулістичними славами Відня, куди у випадку важких операцій, що вимагали окремих хірургічних заходів — висилав своїх пацієнтів з різних сторін краю. Багато часу присвячував на безплатне лікування вдів і сиріт.

Працював над українською термінологією анатомії ока, був співробітником Української Загальної Енциклопедії. Як бібліофіл збирав — скуповував до своєї бібліотеки книжки й багато читав.

Де — з усім цим — знаходив час на довголітнє навчання гігієни в українській чоловічій гімназії, головування в місцевому Українському Гігієнічному Товаристві, в „Соколі", на працю в управі „Бесіди", „Базару" й інших установах, на відвідування всіх національно-громадських зборів та імпрез — це тайна, яку Покійний забрав з собою на той світ.

Після закінчення другої світової війни працював у місцевих лікарнях і в Обласному Відділі Здоров'я. Від 1956-го р., з уваги на заавансований хронічний артретизм, приймав пацієнтів уже тільки в хаті, з якої не був спроможний виходити. А в останні роки, перебувши декілька поважних операцій, міг тільки з допомогою милиць ходити по кімнаті. Не зважаючи на всі недомагання, майже до останніх днів життя ніс допомогу недужим. А дітям за океан писав — наказував: „Пам'ятайте, щоб ваші діти знали добре рідну мову!..."

Залишив у глибокому смутку старенькy дружину, синів — інженера Тараса й доктора Миколу, та п'ятеро внуків.

Про похорони люди з краю писали: „. . . Було багато вінків від своїх і від лікарів з лікарень, а квітів таки дуже багато. Було сила народу, похорон був християнський — так, як лиш тепер можна . . ."

Коли в двадцяті роки в станиславівську землю складали мощі іншого лікаря - громадянина, д-ра Володимира Яновича, промовець сказав: „То був лікарь, що лікував не тільки наші фізичні — але теж і наші громадські й народні болі й недомагання".

В випадку д-ра Ярослава К. Грушкевича треба сказати: то був лікар, який дбав не тільки про наш фізичний, але теж і про душевний, здоровий зір громади . . .

Під таким моттом жив — трудився покійний доктор Ярослав Константин Грушкевич і в такому сенсі житиме про нього вічна пам'ять!

О. Гайський

ВІДЕНЬ, АВСТРІЯ

ПОХОРОНИ о. РОМУАЛЬДА НАКЛОВИЧА

2-го липня помер у Відні у віці понад 91-го року о. Ромуальд Наклович. Був він, мабуть, найстаршим українським католицьким священиком по цей бік залізної заслони. Трудолюбиве й повне труднощів і особистих трагедій було життя Покійника.

Народжений в родині о. Івана і Павлини з Реваковичів, він за прикладом свойого батька вибрав священичий стан.

А стан цей заслуживоя на Божій і національній ниві нашого народу. Бо в тих часах коли пок. о. Наклович зачинав свою працю на Божій ниві, остоєю нашого релігійного й національного життя в Галичині був наш священичий стан. Покійний був того стану гідним репрезентантом.

Одержавши єрейські свячення з рук Преосв. Владики К. Чеховича у 1909 році він відразу з повним запалом віддався своїй душпастирській праці: наперед у Соколі, згодом у Цвіржі, а врешті у Довгомостиськах, де пробув понад 20 років, аж до другої світової війни, у Перемиській епархії. Всюди, де приходилось покійникові працювати, відновлював він церкви, влаштовував місії, як знаменитий проповідник сам часто брав участь у місіях в інших парохіях.

Промовляв він також часто і на різних зібраннях національно-громадсько - політичного характеру, бо і в тій ділянці був він діяльним: закладав читальні „Просвіти", кооперативи, кружки „Сільського Господаря", які дуже часто і сам очолював. На тому секторі діяльности він був знаний як гарячий український патріот. За свою громадсько-політичну діяльність називали його поляки „ксьондз-гайдамака" і він часто був арештований польськими властями.

У всій праці покійника була йому підпорою і порадницею його дружина Олена із Дуркотів. Але не довго втішався Покійник родинним щастям. У 1916 його дружина ненадійно померла, залишаючи йому 3 дрібних діточок. І так до всіх його турбот дійшла ще одна: бути дітям не тільки батьком, але й мамою. І це додаткове й трудне завдання покійний виконав з честю, виховавши своїх трьох синів і вивівши їх „в люди".

Коли під кінець другої світової війни лінія фронту наближалась до його парафії, йому неможливо було залишатись на місці і мусів пережити трагедію розлуки з своєю парафією. Він й осів у Відні, де при церкві св. Варвари сповняв свої душпастирські обов'язки і тут перейшов на пенсію. В часі окупації Відня пережив ще одну трагедію. Його сина д-ра Сергія большевицькі власті арештували і ледви після 10-років вдалося йому, завдяки інтервенції блп. канцлера Фіґля і інших високих австр. достойників, добитись звільнення його сина із концтаборів.

І от 2-го липня 1965 прийшов кінець довгому й трудолюбивому життю о. Р. Накловича. О год. 3-ій поп. на руках свойого сина Юліяна тихо закінчив він свою життеву мандрівку. Того ж дня вечором у домі Покійника о. Тарас Прокопів ЧСВВ відправив панахиду за спокій його душі.

В суботу 3-го липня тіло Покійника перевезено до каплиці на Головному цвинтарі Відня. В середу 7-го липня у виповненій вщерть вірними церкві св. Варвари у Відні був відправлений о год. 18.00 Парастас та почались свяченичі похорони, які відправив о. проф. д-р М. Ваврик, генеральний консультор ЧСВВ, в асисті о.о. д-ра В. Сютика та Олександра Гавкалюка ЧСВВ.

В четвер 8-го липня тіло Покійника перевезено з каплиці до церкви д-ра Карла Люґера на головному цвинтарі Відня. Там о год. 9-ій ранку відправлено заупокойну Службу Божу. Її відправляв о. радн. М. Ваврик в асисті о.о сотн. Д. Ковалюка, пароха Грацу, й І. Дашковського, пароха Зальцбурґа. Після Служби Божої о. радн. Ваврик виголосив проповідь підкреслюючи в ній заслуги Покійника як єрея, батька родини, й громадянина. „Більш як півсторіччя о. радник - покійний єрей Ромуальд сповняв бездоганно свій високий уряд і в тому часі не сотки, не тисячі, а десятки тисяч його парохіян знаходили в нього пораду, потіху і піддержку у всіх їх життьових клопотах, трудностях, й нещастях".

Після Служби Божої зачалися єрейські похорони, до яких під проводом о. Ваврика станули о.о. Д. Ковалюк, І. Дашковський, д-р В. Сютик, І. Солтикевич та А. Гавкалюк.

В часі Служб Божих та похоронів, співав хор при церкві св. Варвари під упр. проф. А. Гнатишина.

Після похоронів у церкві та „останнього цілованія" тіло Покійника перевезено до родинної гробниці, недалеко від головної церкви цвинтаря. Там відправлено панахиду і тіло Покійного опущено в могилу на добре заслужений вічний спочинок.

В похороні взяло участь понад 50 осіб. Всі вони прийшли, щоб віддати останню прислугу людині, яка втішалася симпатією й пошаною української колонії у Відні, і якої висока постать о. Накловича із довгою, білою, патріярхальною бородою на довго залишиться в пам'яті.

Теодор Данилів.

ГАНТЕР, Н.И.

ЦІКАВИЙ ПОМИСЛ

Досі ми чули тільки про імпрези для дорослих на різних вакаційних оселях. А ось п-і Леся Храплива мала цікавий помисл улаштувати в Гантері на Кобзярівці, імпрезу для дітей, що відпочивають разом з батьками в різних оселях цієї українізованої частини мальовничих кетскильських гір.

Діти виступали по полудні, о год. 4-ій, щоб не перешкоджати вечірнім розвагам дорослих, а вся імпреза важлива тим, що не тільки дітям дано нагоду зібратись і виступити, але вона послужила для ширення української дитячої книжки.

Діти співали, деклямували, оповідали казочки, грали на фортепіяні. Аня Никифоряк проказала віршика „Дві книжки", а її старша сестра Христя вміло розповіла казочку Панька Куліша „Турова Круча". Далі Тоска Кеќіш заграла на фортепіяні, а потім пішли деклямації дитячих віршів різних авторів. Деклямували: Юрко Вижницький, Андрій Козак, Катруся Богачевська, Марійка Федишин, Андрійко Голинський, Михась Стоцко і Ліда Бойко. Остання трійка ще гарно відспівала кілька пісеньок. Особливо добре співав хор з оселі „НоваВорохта", що є перед Гантером. Там зібралось разом 26 дітей, які під керівництвом п-і Ткач вечорами співали разом і так створився мініятюрний дитячий хор.

Всі діти виступали певно, без гримас, спокійно, що було приємно на них подивитися.

Леся Храплива зробила доповідь про дитячі книжки у вигляді пригод Мишки Гризи-Книжки, яку тут же й показала на радість дітям.

Такі імпрези на вакаційних оселях дуже корисні, бо знайомлять між собою дітей і батьків, привчають дітей до виступів перед ширшою авдиторією і ширять українську дитячу книжку.

Людмила Коваленко

СВЯТО ПОДВІР'Я

„Свято подвір'я" — таку назву дістали суботні вечори, що їх організують жіночі ради домоуправлінь міста Івано-Франківського, — пише кореспондент „Радянської України" в часописі з 3 липня.

ВОДУ НОСЯТЬ НА КОРОМИСЛІ

Досі на цеґельні в Чернівцях носили воду звичайними відрами, — розповідає В. Мельник у часописі „Рабочая Газета" з 7 липня — а тепер цей спосіб удосконалили . . . застосували коромисла.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО

НОВА УКРАЇНСЬКА КРЕДИТОВА СПІЛКА „ОСНОВА"

В червні минулого року почала свою діяльність нова кооператива під назвою Українська Кредитова Спілка „Основа" в Клівленді. 17-го липня відбула вона інформаційні сходини своїх членів, на яких звітувала Управа про стан кредитівки після першого року діяльности.

Зі звіту виходить, що перший рік діяльности виказав цілковиту доцільність та життєздатність цієї кредитової кооперативи. Доказом цього є цифрові дані, зібрані по день 30-го червня ц. р. За перший рік діяльности приєднано понад 300 членів, які зложили на ощадності 165.134 дол. За той час видано позичок на суму 160.633 дол. Після покриття всіх видатків та по потрученні приписаної суми на запасний фонд, могла „Основа" виплатити членам 4,5% дивіденди за їх ощадності.

Слід підкреслити, що кредитівка „Основа", хоч існує один рік, виплатила членам за зложені в неї ощадності вищий відсоток, ніж всі інші на цьому терені існуючі кредитові установи. Цей факт свідчить наглядно, що провід кредитівки „Основа" веде ощадну господарку та руководиться добром загалу членів, а не своїм особистим.

Над тим фактом повинні б застановитися в першу чергу усі ті наші численні громадяни, які все ще складають свої капітали в чужих банках, де дістають менші відсотки, не мають дарового забезпечення на життя та інших вигод, які дає їм своя кредитова кооператива.

М. Х.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ

ТАРЗАН, ч. 5 476. Дон Рід вистрелив!

Незґрабний павіян кинувся на Ріда і повалив його на землю...

Він опритомнів на стільки, щоб вистрелити з рушниці.

Але це тривало хвилину, бо тепер десятки лютих тварюк заатакували його.